NITO

Til
SMK, FIN, OED, KD, HOD og NFD
Kopi: Stortingets finanskomite
Klikk eller trykk her for å skrive inn tekst.

Oslo, 23.08.2022

Innspill til regjeringens budsjettkonferanse august 2022
NITO er Norges største fagorganisasjon for ingeniører og teknologer med over 97 000 medlemmer fordelt på alle sektorer i.

Det er viktig med en ansvarlig økonomisk politikk som opprettholder konkurranseevnen og sikrer fortsatt høy sysselsetting, og unngår vedvarende høy inflasjon og lav vekst i økonomien. Norge trenger en godt kvalifisert arbeidsstyrke for å klare omstillingene vi står overfor. I tillegg må kostnaden for energi for små og mellomstore bedrifter, og forbrukerne holdes på et nivå hvor vi unngår for mange nedleggelser og nedbemanninger.

Kompetanse
Norge, og verden, skal igjennom både et grønt og et digitalt skifte framover. Vi må stå best mulig rustet til å møte endringene, slik at vi kan skape og utvikle trygge arbeidsplasser, og sikre velferden.

Det er behov for en gjennomgående teknologi- og realfagssatsing, som sikrer at vi klarer å møte etterspørselen i arbeidsmarkedet. Teknologisk kompetanse er avgjørende for utviklingen arbeidslivet skal igjennom – være seg i offentlig, privat eller ideell sektor. En slik satsning bør inneholde:

- Styrking av realfag og teknologi i grunnskole og videregående skole
- Økt finansiering av de teknologitunge utdanningene i høyere utdanning
- Høyere antall studieplasser innen teknologiske fag

NITO vil spesielt peke på to teknologiske utdanningsretninger det er behov for å styrke på både kort og lang sikt; Pandemien har illustrert behovet for flere *bioingeniører*. Det er derfor avgjørende at antallet fullfinansierte bioingeniørstudieplasser økes betydelig for å dekke dagens og framtidens behov. For å øke antall studieplasser, må også flere praksisplasser etableres.

Beregninger gjort av Menon viser at Norge vil mangle 40 000 arbeidstakere med IKT-kompetanse i 2030. Det må derfor tas grep som sikrer at vi lykkes med det digitale skiftet, og de arbeidsplassene det bringer med seg. Antallet studieplasser innen IKT må derfor økes med minst 1500 per år framover.

NITO får denne høsten utredet behovet for ingeniører i havvindnæringen, hydrogen og ammoniakk i sammenheng med CCS samt batteriindustri. Rapporten vil foreligge i oktober og gi svar på hvor mange ingeniører det er behov for, hva slags type ingeniørkompetanse det dreier seg om, og hva det vil si for utdanningskapasiteten framover.

I ett arbeidsliv i endring er det behov for at alle utvikler sin kompetanse og sine ferdigheter. Insentivene for å ta etter- og videreutdanning må derfor styrkes. NITO har følgende forslag til tiltak:

- Videreutvikling av ordningen med kompetansepiloter til å bli regionale kompetansefond styrt av partene i arbeidslivet. Regionale kompetansefond kan forvaltes av fylkeskommunene i samarbeid med arbeidslivets parter og utdanninginstitusjonene.
- Langsiktig finansiering av bransjeprogrammene for kompetanseutvikling

Energi
NITO ser alvorlig på energisituasjonen i Norge, og understreker at det må settes inn tiltak både på kort sikt for å bøte på høye energipriser, og på lengre sikt hindre kraftunderskudd.

På kort sikt
Strømstøtteordningene må sikre forutsigbarhet til innbyggere og bedrifter. For mange små og mellomstore bedrifter i Sør-Norge uten langsiktige kraftavtaler er situasjonen kritisk. Slik situasjonen er nå er det fare for nedbemanninger og nedleggelser. NITO mener det bør etableres en midlertidig behovsprøvd strømstøtteordning for disse bedriftene. Det er viktig at en slik ordning, så langt det er mulig, unngår å kompensere bedrifter på en måte som belønner sløsing med energi, eller bidrar til økt utbytte til eiere som allerede har tatt ut økte kraftkostnader i egne priser. Det bør derfor knyttes en form for utbyttebegrensning til bedrifter som mottar strømstøtte.

Vi viser også til brev[1] hvor vi sammen med 25 organisasjoner ber regjeringen bevilge 1 milliard kroner til å støtte velprøvde og modne energitiltak i husholdninger i statsbudsjettet for 2023. I tillegg ber vi om egne målrettede ordninger for energitiltak i næringsbygg, kommuner og landbruk.

På lengre sikt
Det er grunn til å forvente at den nye energisituasjon med svært høye energipriser vil vedvare i lang tid. Det er også fare for kraftunderskudd i Norge i nær framtid.

Tilgang til kraft er avgjørende for industriell vekst framover, og vi har over tid sett at gjennomføring av grønne industriprosjekter begrenses som følge av manglende nettkapasitet. NITO ber om enda tydeligere ambisjoner knyttet til omfang og tempo i dette arbeidet.

En langsiktig løsning innebærer at det også satses kraftig på utvikling av nye fornybare energikilder, ikke minst på havvind. I tillegg må det satses mer på oppgradering og modernisering av eksisterende vannkraft. NITO stiller seg bak at det åpnes for konsesjonsbehandling av vindkraft på land, der det er miljømessig akseptabelt, og lokal oppslutning om det.

Konsesjonsbehandlingen for kraftutbygging må bli mer effektiv. NITO mener det er mulig å iverksette tiltak for å redusere ledetider uten å forringe kvaliteten i konsesjonsprosessen, og som har mindre negative konsekvenser for omgivelsene.

Med vennlig hilsen

Trond Markussen
President

Audun Bøhn
Konstituert generalsekretær

[1] https://www.nito.no/contentassets/8fb401d4d43040c48f0629cdd396ce9b/brev/2022/brev---innspill-til-regjeringens-statsbudsjett-for-2023.pdf